

Werkwijzer voor bedrijven en uitvoerders

Behorend bij het Faunabeheerplan meeuwen havengebieden van Rotterdam, Dordrecht en Alblasterdam, 2022-2027

FBE Zuid-Holland
februari 2022

Deze Werkwijzer voor bedrijven en uitvoerders is met grote zorgvuldigheid opgesteld. Daar waar er onverhoopt sprake mocht zijn van afwijking van het Faunabeheerplan meeuwen havengebieden 2022-2027 is de tekst uit het Faunabeheerplan leidend.

Voor vragen over deze Werkwijzer kunt u contact opnemen met de FBE Zuid-Holland via info@fbez.nl.

1. INLEIDING

In deze werkwijzer wordt toelichting gegeven op de uitvoering van mogelijke maatregelen tegen meeuwen zoals opgenomen in het Faunabeheerplan havengebieden van Rotterdam, Dordrecht en Alblasserdam, 2022-2027 (verder: het Faunabeheerplan meeuwen). Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen maatregelen waarvoor wél en niet voorafgaand aan de uitvoering toestemming van de Faunabeheereenheid is vereist om gebruik te mogen maken van een vrijstelling of een ontheffing.

Toestemming kan alleen worden aangevraagd op grond van een door de Faunabeheereenheid goedgekeurd Maatwerkadvies, zie hiervoor Instructie Maatwerkadvies op de site van de Faunabeheereenheid¹. In deze werkwijzer wordt aangegeven hoe bedrijven voor de verschillende maatregelen toestemming kunnen aanvragen. Let er daarbij op dat de wijze van aanvragen per maatregel verschillend is.

De uitvoering van sommige maatregelen vindt plaats volgens een verplicht te volgen uitvoeringsprotocol. Deze protocollen zijn in deze werkwijzer bij de betreffende maatregelen opgenomen. Zodra de daadwerkelijke uitvoering heeft plaatsgevonden wordt dit door de toestemminghouder, het verantwoordelijke bedrijf, in Dora geregistreerd. De Werkwijzer gaat per maatregel ook op deze registratieverplichting in.

2. BROEDVRIJ HOUDEN: ONDER VOORBEHOUD GEEN TOESTEMMING VEREIST

Binnen broedvrijhouden moeten weren en opzettelijk storen van meeuwen van elkaar worden onderscheiden. *Weren* (passief en actief) is het door maatregelen weghouden van meeuwen van (delen van) gronden of plekken. Weren is niet verboden en mag dus zondermeer worden toegepast. Passief weren is bijv. het aanbrengen van netten, plaatsen van vliegers, knalapparaten en autonoom werkende lasers. Actief weren is bijv. het patrouilleren door een persoon met een hond onder appèl (man-met-hond) of het gebruik van jachtvogel-op-stok.

Het *opzettelijk storen* betreft het door maatregelen verjagen van meeuwen die aanwezig zijn op gronden of plekken. Het opzettelijk storen van kleine mantelmeeuw en zilvermeeuw valt volgens het goedgekeurde Faunabeheerplan meeuwen niet onder het verbod op opzettelijk storen van artikel 3.1 lid 4 Wet natuurbescherming, *indien* aantoonbaar wordt gewerkt volgens Gedragscode Wet natuurbescherming Havenbedrijf Rotterdam 2020-2025², hoofdstuk 'Werkprotocol grondbroedende vogels'. Het opzettelijk storen valt dan onder artikel 3.1 lid 5 van de wet³ en kan daarmee zonder ontheffing worden uitgevoerd.

De Gedragscode (p. 38) stelt als voorwaarde dat "voordat overgegaan wordt tot broedvrij houden van een terrein, zal eerst overleg nodig zijn met een ecoloog of dit mogelijk is, gezien de vogelsoorten die aanwezig zijn en hun staat van instandhouding, zodat bepaald kan worden of broedvrijhouden past binnen de kaders van de Wnb. Er moet gecontroleerd worden of voldoende alternatieve nestgelegenheden beschikbaar blijven in de directe omgeving."

¹ <https://www.fbez.nl/meeuw/>

² [Gedragscode Wet natuurbescherming Havenbedrijf Rotterdam 2020-2025 \(rvo.nl\)](#)

³ *artikel 3.1 lid 5 Wnb: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.*

De Gedragscode is niet van toepassing op het opzettelijk storen van reeds *broedende* vogels in een beschermde situatie (p. 38). Het opzettelijk storen ten behoeve van broedvrij houden in deze situatie is daarmee niet toegestaan. Onder een beschermde situatie voor broedende vogels wordt in de gedragscode verstaan:

- nest in aanbouw;
- bezet nest met broedende vogel;
- bezet nest met eieren;
- bezet nest met kuikens;
- nog niet vliegvlugge kuikens buiten het nest.

Het opzettelijk storen vindt plaats met bijv. man-met-hond, jachtvogels op stok, autonoom werkende laser als meeuwen zich al gevestigd hebben maar nog geen nesten hebben.

3. VIJF TOESTEMMINGSPLICHTIGE MAATREGELN UIT FAUNABEHEERPLAN MEEUWEN

Hieronder worden de maatregelen aangegeven die alleen uitgevoerd kunnen worden met toestemming van de Faunabeheereenheid, omdat daarvoor een vrijstelling of een ontheffing geldt.

- 1) Opzettelijk storen en incidenteel doden van zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw met vrijvliegende jachtvogels (havik, slechtvalk en woestijnbuizerd) van 1 februari tot en met 31 juli bij de hieronder benoemde categorieën van bedrijven c.q. locaties.
- 2) Opzettelijk storen en incidenteel doden van zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw gedurende het gehele jaar, 24 uur per etmaal, met vrijvliegende jachtvogels (havik, slechtvalk en woestijnbuizerd) bij het Loodswezen en AVR.
- 3) Het verplaatsen van nesten van zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw in de periode van 1 april tot en met 31 juli, gelegen binnen een straal van 30 meter van bedrijfsinstallaties⁴ bij de hieronder benoemde categorieën van bedrijven.
- 4) Het vernielen van (eieren en) nesten van zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw volgens het protocol van 1 april tot en met 31 juli op het terrein van het Loodswezen en tot 300 meter buiten dit terrein.
- 5) Het vernielen van (eieren en) nesten van zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw van 1 april tot en met 31 juli binnen een straal van 30 meter van bedrijfsinstallaties bij de hieronder benoemde categorieën van bedrijven c.q. locaties en in de benoemde omstandigheden.

Bedrijfsinstallaties zijn gedefinieerd als constructies die een rol spelen in de bedrijfsprocessen: bijvoorbeeld tanks, pijpleidingen, afsluiters, pompen, kranen, steenkoolhopen en calamiteitsvoorzieningen (zoals brandkranen en nooddouches).

Categorieën van bedrijven c.q. locaties zoals bedoeld onder de maatregelen 1, 3 en 5 zijn:

- a. chemie;
- b. petrochemie;
- c. opslag van vloeibaar gas, olieopslag en raffinage;
- d. energieproductie;
- e. overslag massagoederen (maatregel 3 niet van toepassing en maatregel 1 en 5 beperkt tot steenkool);
- f. overslag voedingsmiddelen (soja, granen enz.);
- g. overslag van containers (maatregel 3 niet van toepassing);
- h. locaties waar ontwikkeling, onderhoud en beheer van de infrastructuur van de haven plaats moet vinden en waar de aanwezigheid van meeuwen een gevaar vormt voor personen; of (alleen

⁴ Flare areas mogen geheel worden opgenomen in het gebied waar eieren in nesten worden verplaatst.

maatregel 3) waar de aanwezigheid van meeuwen een groot risico vormt voor het verkeer en voor de meeuwen zelf, zoals langs wegen.

Het voorgaande is hieronder schematisch weergegeven:

		Opzettelijk storen met vrijvliegende jachtvogels	Jaarrond	1/2 t/m 31/7	Verplaatsen van nesten	1/4 t/m 31/7	Vernielen nesten ³⁾
	Loodswezen/AVR	ja	ja	--	nee	--	ja
a)	Chemie	ja	--	ja	ja	ja	ja
b)	Petrochemie	ja	--	ja	ja	ja	ja
c)	Opslag van vloeibaar gas, olie- en gasopslag en raffinage	ja	--	ja	ja	ja	ja
d)	Energieproductie	ja	--	ja	ja	ja	ja
e)	Overslag massa (steenkool)	ja	--	ja	nee ¹⁾	--	ja
f)	Overslag voedingsmiddelen	ja	--	ja	ja	ja	ja
g)	Overslag containers	ja	--	ja	nee ¹⁾	--	ja ⁴⁾
h)	Locaties ontwikkeling/onderhoud infrastructuur ⁵⁾ i.c.m. gevaar voor medewerkers	ja	--	ja	ja ²⁾	ja	ja
1) uitzondering: wel verplaatsen bij calamiteitsvoorzieningen 2) verplaatsen binnen deze categorie ook indien aanwezigheid meeuwen groot risico is voor verkeer en voor meeuwen zelf (zoals langs wegen) 3) vernielen kan niet worden uitgevoerd bij alleenstaande pompen, transportbanden, calamiteitsvoorzieningen, tenzij in noodgeval 4) alleen op risicovolle plekken waar door aanwezigheid nesten/eieren gevaar kan ontstaan voor mensen die op hoogte werken 5) geldt niet voor infrastructuur binnen bedrijventerreinen							

3.1 Maatregelen 1) en 2): vrijvliegende jachtvogels

De maatregelen 1) en 2) zijn ontheffingsplichtig vanwege het gegeven dat onbedoeld een jachtvogel een meeuw te pakken kan krijgen met de dood of ernstige verwondingen ten gevolge.

- *Toestemmingsaanvraag voor inzet vrijvliegende jachtvogels*
Als het maatwerkadvies is goedgekeurd, waarin het gebruik van vrijvliegende jachtvogels is opgenomen, dan ontvangt u toestemming via Dora, mits u alle kwartalen heeft afgesloten.
- *Registratie in Dora*
Als het doden van een meeuw plaats vindt moet de uitvoerder dit meteen onder vermelding van de soort (zilvermeeuw of kleine mantelmeeuw) melden aan het bedrijf. Op dezelfde dag waarop het doden heeft plaats gevonden, registreert het bedrijf het voorval in Dora.

3.2 Maatregel 3): verplaatsen van nesten

Het verplaatsen van nesten (inclusief eieren) van zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw is alleen mogelijk voor nesten gelegen binnen een straal van 30 meter van bedrijfsinstallaties van de hiervoor vermelde categorieën bedrijven c.q. locaties. Uitzondering daarbij is het verplaatsen van nesten wel plaats kan vinden bij calamiteitsvoorzieningen zoals brandkranen en nooddouches bij bedrijfscategorieën e. en g.

Verplaatsen vindt alleen plaats in de periode 1 april tot en met 31 juli en wordt uitgevoerd conform het 'Protocol verplaatsen van meeuwennesten'.

Voorwaarden waaronder het verplaatsen is toegestaan (**Verplaatsingsprotocol**):

- a. bij het verplaatsen van een nest, blijven het nest en de eieren intact;
- b. indien een nest toch verloren gaat, wordt dit, zo snel mogelijk en op dezelfde dag dat het nest verloren is gegaan, door het bedrijf per email gemeld bij de FBE. Daarnaast vindt op dezelfde dag registratie plaats in Dora onder vermelding van naam bedrijf, meeuwsoort, aantal eieren en nesten die verloren zijn gegaan, datum en tijdstip. Een nest dat verloren gaat, gaat ten koste van de quotums zoals hieronder vermeld onder § 3.3 Maatregel 4 en 5: het vernielen van nesten;
- c. een te verplaatsen nest is gelegen binnen een straal van 30 meter rondom een bedrijfsinstallatie of bij calamiteitsvoorzieningen (zoals brandkranen en nooddouches);
- d. een nest komt alleen in aanmerking voor verplaatsen, als op voorhand zeker is dat het nest verplaatst kan zijn tot op een plek waar het broedpaar geen of in ieder geval veel minder risico oplevert;
- e. een nest, inclusief de eieren, wordt maximaal drie meter per dag verplaatst, verspreid over de dag, waarbij het nest, inclusief de eieren, iedere keer dat wordt opgetreden, maximaal één meter wordt verplaatst; het nest, inclusief de eieren, kan tot maximaal 30 meter afstand van de bedrijfsinstallatie worden verplaatst. Bij verplaatsing wordt er zorg voor gedragen dat de binding tussen oudermeeuw en nest in stand blijft. Daarom dient voorafgaand aan een volgende verplaatsing, het nest weer door de oudermeeuw(en) bezet te zijn;
- f. na de laatste verplaatsing van het nest met eieren, zal zo mogelijk een afscherming worden geplaatst zodat het nest beschermd is en de jongen niet aan de wandel kunnen gaan.

- *Toestemmingsaanvraag voor het verplaatsen van nesten:*

- Als het maatwerkadvies is goedgekeurd, waarin het gebruik van de maatregel verplaatsen van nesten is opgenomen, dan ontvangt u toestemming via Dora, mits u alle kwartalen heeft afgesloten.

- *Registratie in Dora en melding bij FBEZH:*

Per individueel nest wordt het verplaatsen geregistreerd. Registratie per nest vindt plaats binnen 24 uur na de eerste verplaatsing van het nest én binnen 24 uur na de laatste verplaatsing van dat nest. Registratie vindt plaats in Dora.

Indien een nest bij het verplaatsen toch verloren gaat, wordt dit, zo snel mogelijk en op dezelfde dag dat het nest verloren is gegaan, door het bedrijf per email gemeld bij de FBE. Op dezelfde dag vindt ook registratie plaats in Dora onder vermelding van naam bedrijf, meeuwsoort, aantal eieren en nesten die verloren zijn gegaan, datum en tijdstip.

3.2 Maatregel 4) en 5): het vernielen van nesten

Voor het (incidenteel) vernielen van nesten (inclusief eieren) geldt een quotum voor het maximum aantal te vernielen nesten per broedseizoen van **500** nesten:

- a. maximaal **400** nesten van de kleine mantelmeeuw en
- b. maximaal **100 nesten** van de zilvermeeuw.

Het vernielen van nesten (inclusief eieren) van zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw is alleen mogelijk voor nesten gelegen binnen een straal van 30 meter van bedrijfsinstallaties van de hiervoor vermelde categorieën a. t/m h. van bedrijven c.q. locaties en in de benoemde omstandigheden.

Voor alle categorieën geldt dat het vernielen van eieren en nesten niet kan plaats vinden bij alleenstaande pompen, transportbanden en calamiteitsvoorzieningen. Dit omdat mensen op deze locaties niet met regelmaat werkzaamheden hoeven uit te voeren. Alleen in noodgevallen (onverwacht benodigde reparaties, calamiteiten of onverwacht aangetroffen nesten op locaties waar op hoogte gewerkt wordt) kunnen eieren en nesten wel worden vernield.

De onder “in benoemde omstandigheden” betreffen:

- i. bij bedrijven in de categorie “overslag van containers” waar door de aanwezigheid van nesten/eieren gevaar kan ontstaan voor mensen die op hoogte werken. In het jaarlijkse maatwerkadvies wordt aangegeven in welke gevallen in het komende broedseizoen nesten/eieren zullen worden vernield, bijvoorbeeld bij een nest op de trappen en/of in het trappenhuis van een kraan;
- ii. bij dreiging van incidenten buiten de normale bedrijfsvoering, bijvoorbeeld calamiteiten of benodigde reparaties. Hieronder valt ook het vernielen van nesten en eieren in verband met de inzet van een helikopter voor het vervoeren van gewonde personen;
- iii. op locaties waar ontwikkeling en onderhoud van de infrastructuur van de haven plaats vindt en waar de aanwezigheid van meeuwen een gevaar vormt voor de arbeidskrachten;
- iv. het vernielen van eieren en nesten op storthopen steenkool is toegestaan, indien het verplaatsen van steenkool vanwege energievoorziening of risico op broei en brand en daarmee vanwege het belang openbare veiligheid noodzakelijk is binnen de broedperiode. De stap ‘verplaatsen van nesten’ van de escalatieladder wordt hier overgeslagen omdat dit op storthopen te gevaarlijk is.
- v. het vernielen van eieren en nesten is incidenteel toegestaan bij overslag- of productiebedrijven van voedingsmiddelen. In het incidentele geval dat meeuwen ondanks weren en opzettelijk storen toch nesten gaan bouwen mogen de nesten hier vanwege het belang volksgezondheid vernield worden.

Het vernielen vindt alleen plaats binnen de periode van 1 april tot en met 31 juli en wordt uitgevoerd conform het **Protocol voor het vernielen van nesten**:

- a. het vernielen van nesten (inclusief eieren) vindt plaats na toestemming per concreet geval van de FBE.
- b. Het vernielen van (eieren en) een nest vindt alleen plaats indien op grond van een verklaring van een ter zake kundig⁵ persoon het verplaatsen van het nest niet mogelijk is. Hiervan is uitgezonderd de situatie van een calamiteit zoals beschreven in § 2.4⁶.
- c. Het totaal aantal te vernielen nesten in de havengebieden Rotterdam, Dordrecht en Alblasterdam tezamen is beperkt tot het aantal van 500 nesten per jaar, met een onderverdeling van maximaal 400 nesten van de kleine mantelmeeuw en maximaal 100 nesten van de zilvermeeuw.
- d. Een bedrijf vraagt toestemming aan bij de FBE voor het gebruik van de vrijstelling voor het vernielen van een of meerdere nesten.
- e. De FBE verleent geen toestemming indien het maximale quotum van nesten (zie hierboven onder c.) is bereikt.
- f. Minimaal 3 uur voorafgaand aan de vernieling van een nest wordt melding daarvan gedaan bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid.

- *Aanvragen toestemming vernielen van nesten*

Voor **het incidenteel vernielen van nesten** kunt u geen toestemming aanvragen via Dora. Per email kunt u een door een ecoloog onderbouwd verzoek tot toestemming bij de FBE (info@fbez.nl) indienen. Het incidenteel vernielen van (eieren en) een nest is namelijk alleen

⁵ Zie voor definitie bijlage bij deze werkwijzer.

⁶ “In incidentele gevallen kan het bij calamiteit noodzakelijk zijn om in geval van onverwijlde spoed op een willekeurige locatie te landen om gewonde personen af te voeren naar het ziekenhuis. Het is daarbij mogelijk dat op die landingslocaties nesten aanwezig zijn die door een dergelijke landing zullen sneuvelen.”

toegestaan indien op grond van een verklaring van een ecooloog het verplaatsen van het nest niet mogelijk is, en het quotum nog niet is bereikt.

Informeer daarom voorafgaand aan het indienen van het verzoek om toestemming eerst bij de FBE of het quotum al is bereikt. Indien dit is bereikt, wordt er geen toestemming meer afgegeven.

U kunt alleen per concreet geval van noodzaak tot vernielen een verzoek tot toestemming aanvragen. Het verzoek omvat een verklaring van uw bedrijf. Deze verklaring vermeldt in ieder geval per nest:

I. de meeuwsoort;

II. de locatie, via foto(s), X,Y- coördinaten / weergave op kaart waaruit de afstand blijkt dat het nest gelegen is binnen de gegeven maximale afstand tot de installatie resp. tot het terrein van het Loodswezen, en een omschrijving van de locatie;

III. een verklaring van een ecooloog dat verplaatsing van het nest, onder toepassing van het verplaatsingsprotocol, niet mogelijk is;

IV. een verklaring van het bedrijf dat vernieling noodzakelijk is vanuit één van de specifieke omstandigheden i. t/m v. zoals hierboven aangegeven

- *Melden bij OZHZ en registratie in Dora*

a. minimaal 3 uur voorafgaand aan de vernieling van een nest doet het bedrijf melding daarvan bij OZHZ (Dordrecht);

b. op dezelfde dag waarop de vernieling heeft plaats gevonden vindt registratie plaats in Dora.

Voor het uitvoeren van alle maatregelen geldt dat de voorschriften van het betreffende toestemmingsformulier van de FBE nageleefd moeten worden.

BIJLAGE: Definitie Terzake kundig persoon

In het kader van de Wet natuurbescherming wordt onder een ter zake kundig persoon verstaan, iemand die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat deskundige:

- op HBO dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet/ Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.